

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ

Број: 71 0 П 026939 14 Рев
Бања Лука, 11.2.2016. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Роса Обрадовић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Горјана Попадић, као чланови вијећа, у правној ствари тужиље Д.К. из А., коју заступају пуномоћници Б.К. и С.К., адвокати из Б.Л., против тужених Р.Б. из Б.Л. и Р.К. из Б.Л., које заступа пуномоћник М.Ђ., адвокат из Б.Л., ради утврђивања ништавости уговора, вриједност спора 50.000,00 КМ и по противтужби тужених Р.Б. и Р.К. као противтужилаца (у даљем тексту тужени) против тужиље Д.К., као противтужене (у даљем тексту тужилја), ради утврђења, вриједност спора 50.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужених против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 026939 13 Гж од 26.3.2014. године, на сједници вијећа одржаној 11.2.2016. године, донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 026939 08 П од 22.7.2013. године, утврђено је да је дјелимично ништав са 1/2 дијела Уговор о купопродаји некретнина који је закључен 14.7.2005. године у Б.Л., између тужених Р.К., као продавца и Р.Б., као купца, овјерен код Основног суда у Бањој Луци, под бројем П-ОВ-59/2005 од 15.7.2005. године, па је тужена Р.Б. обавезана да трпи да се тужилја Д.К. у земљишним књигама укњижи као сувласник са 1/2 дијела на стамбено пословној згради на спрат која је изграђена на к.ч.број 116/56 и к.ч.број 116/65, уписаним у з.к.ул. број 1594 к.о. П., са правом кориштења земљишта у површини од 298 м², све уписано у з.к.ул. број 1594 к.о. П. (погрешно означен з.к. ул. бр. 1954), а у катастарском оператуму као супосједник са 1/2 дијела на к.ч.број 1453/5 уписана у пл. број 1373 П. 2 (у даљем тексту предметне некретнине), као и да трпи да се изврши диоба ових некретнина и тужилји исте предају у супосјед. Истом пресудом одбијен је као неоснован противтужбени захтјев тужених, да се утврди да је након развода брака и престанка фактичне брачне заједнице између тужиље и туженог Р.К., овај тужени по основу грађења стекао право власништва на 1/2 дијела на предметним некретнинама што би тужилја била дужна признати, те дозволити према утврђеном власништву измјену земљишнокњижног стања у корист туженог Р.К., као градитеља у земљишним и другим јавним књигама. Тужени су обавезани да тужилји солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 9.297,50 КМ са законском затезном каматом од дана доношења пресуде па до исплате, док

је са дијелом захтјева који представља разлику између траженог и досуђеног износа, тужилца одбијена.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 026939 13 Гж од 26.3.2014. године жалба тужених је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Истом пресудом одбијен је захтјев тужених за накнаду трошкова састава жалбе.

Тужени су против другостепене пресуде изјавили ревизију због повреда одредаба парничног поступка, због погрешне примјене материјалног права и због повреда права прописаних Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, с приједлогом да се побијана и првостепена пресуда укину и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, или да се укине другостепена пресуда и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење или преиначи тако да се одбије тужбени захтјев тужилце, а уважи противтужбени захтјев.

Тужилца није изјављивала одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужилце за утврђивање дјелимичне ништавости уговора о промету некретнина, те остваривање права власништва по основу стицања у браку, односно противтужбени захтјев за стицање права власништва по основу грађења.

По проведеном поступку првостепени суд је утврдио: да су тужилца и тужени Р.К. 20.12.1972. године закључили брак у С.В., у којем браку су стекли двоје дјеце; да су за вријеме трајања брачне заједнице живјели и радили у А.; да је брак 1994. године разведен одлуком о споразумном разводу брака Окружног суда Јосефстадт од 29.9.1994. године; да стамбено пословна зграда на спрат, изграђена на к.ч. број 116/56 и 116/65, уписаним у з.к. ул. број 1594 П., што по новом премјеру одговара к.ч. број 1453/5 уписаној у п.л.број 1373 П. 2, на име туженог Р.К., са правом кориштења земљишта у површини од 298 м², представља заједничку брачну имовину тужилце и тога туженог, те да тужилци припада $\frac{1}{2}$ дијела права сувласништва на стамбено пословној згради и права сукориштења предметног земљишта; да су тужилца и тужени Р.К. код Окружног суда у Јосефстадту (А.) 29.9.1994. године закључили споразум у погледу имовине коју су користили и имали у Бечу; да је између тужених Р.К.а као продавца и Р.Б. као купца закључен уговор о купопродаји некретнина дана 14.7.2005. године, а који је овјерен код Основног суда у Бањој Луци под бројем П-Ов-59/2005 дана 15.7.2005. године, којим уговором је Р.К. продао Р.Б. некретнине уписане у зк. ул. бр. 1594 П., односно пл. бр. 1373/2 П. 2, на основу којег уговора се купац Р.Б. уписала као власник и посједник предметних некретнина у земљишним књигама и катастарском оперативу.

На основу резултата проведеног поступка првостепени суд је закључио да је тужени Р.К. закљученим купопродајним уговором располагао имовином која представља брачну тековину коју је стекао док је био у браку са тужилцом, а без њене сагласности, слиједом чега је утврдио дјелимичну ништавост уговора о

купопродаји број II-Ов-59/2005 од 15.7.2005. године у дијелу којим је овај тужени располагао са имовином тужиље. Насупрот предњем, првостепени суд налази да је противтужбени захтјев неоснован, јер тужени изведеним доказима нису доказали да је након престанка брачне заједнице са тужиљом тужени Р.К. стекао право сувласништва и супосједа са ½ дијела грађењем на предметним некретнинама.

Приликом доношења првостепене пресуде, суд се позвао на одредбе члана 269., члана 270. став 5. и члана 271. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске”, број: 54/02 и 41/08), члана 103., члана 104. став 1. и члана 105. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број: 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број: 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04), члана 23. и члана 49. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08, 58/09 и 95/11), а о трошковима поступка је првостепени суд одлучио примјеном одредбе члана 387 Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске”, број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13), а у складу са Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник Републике Српске”, број: 68/05).

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правни закључак првостепеног суда, па је жалбу тужених одбио као неосновану.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Неоснован је приговор тужених да су имовински односи између тужиље и туженог Р.К. расправљени закључењем судског поравнања, односно уговора о заједничкој диоби брачне тековине пред Окружним судом у Бечу у предмету број IЦ 120/94-7 од 29.9.1994. године. Наиме, без обзира на садржај тачке 9. овог поравнања, којом је констатовано да су истим „измирена и поравната“ сва узајамна права између бивших брачних супружника, из садржаја истог произлази да предметне некретнине нису биле обухваћене овим поравнањем.

Насупрот предњем, пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 041101 08 П од 19.2.2010. године, која је потврђена пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 041101 10 Гж од 6.7.2010. године, правоснажно је утврђено да је тужиља по основу стицања у браку стекла ½ дијела на предметним некретнинама, те је тужени Р.К. уговором о купопродаји, чија се ништавост у овом поступку тражи, располагао и са дијелом који припада тужиљи. У поменутом парничном поступку одбијена и ревизија туженог Р.К. пресудом овога Врховног суда број: 71 0 П 041101 11 Рев од 26.9.2013. године.

Стога, су правилно нижестепени судови судили позивом на одредбу члана 271. став 1. и 2. Породичног закона којом је прописано да заједничком имовином брачни другови располажу споразумно (став 1.), а да својим удјелом у заједничкој имовини један брачни друг не може самостално располагати нити га оптеретити правним послом међу живим. Ради се о принудним прописима, чију примјену странке не могу искључити, нити њихов садржај својим располагањем промијенити.

Ревизиони приговор да се заједнички стечена брачна имовина може утврђивати само у једном поступку, у једној држави, којим се у суштини доводи у питање ранија правоснажна пресуда, нити је основан, нити је од значаја у овој правној ствари.

Прије свега, треба имати у виду да у смислу одредбе члана 56. Закона о рјешавању сукоба закона са прописима других земаља у одређеним односима („Службени лист СФРЈ“ број 43/82 и 72/82, даље: ЗРСЗ) постоји искључива надлежност домаћег суда у споровима о праву власништва на некретнинама, ако се некретнине, као што је овдје случај, налазе на територији Босне и Херцеговине, из чега произилази да поменуто судско поравнање закључено у Аустрији нема услова да буде признато у смислу одредбе члана 89. став 1. поменутог закона.

Међутим, чак и када не би постојала искључива надлежност домаћег суда, поменуто поравнање не би могло да буде признато већ због постојања правоснажне пресуде у истој ствари у смислу одредбе члана 90. став 1. ЗРСЗ, при чему није од значаја која одлука, домаћа или страна, је раније донесена.

Уговор који је противан принудним прописима је ништав, у смислу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима. Питање савјесности, једне или обје, уговорне стране, при оцјењивању постојања ништавости уговора, није од значаја за његову правну ваљаност. Другим ријечима, чак и под претпоставком да је једна од уговорних страна у неотклоњивој заблуди у погледу постојања чињенице од које зависи примјена принудних прописа, ако таква чињеница постоји, такав уговор је ништав. При томе треба имати у виду да међусобни однос тужених произашао из предметног уговора о купопродаји није предмет овога спора.

У конкретном случају међу странкама поменутом правоснажном пресудом је утврђено да предметне некретнине имају карактер заједничке имовине коју су стекли тужила и њен бивши супруг тужени Р.К. за вријеме трајања брака.

Имајући предње у виду очигледо је да је оспорени Уговор о купорподаји закључен противно принудном пропису члана 271. став 2. Породичног закона, што има за посљедицу ништавост у смислу цитиране одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима.

Неоснован је ревизиони приговор да је побијана пресуда донесена на основу правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 041101 08 П од 19.2.2010. године, у којем поступку као странка није учествовала тужена Р.Б.. Наиме, ова тужена у предметној правној ствари није са успјехом оспорила чињеницу да је предметна имовина стечена у току трајања брачне заједнице између тужиле и туженог Р.К.. Исто тако, тужени, на којима лежи терет доказивања, нису извели доказе у прилог тврдње да је тужени Р.К., стекао право власништва на предметним некретнинама по основу права грађења након престанка брака са тужиљом, посебно ако се има у виду утврђена чињеница да су тужила и тужени Р.К. и након развода брака 1994. године, па све до 2004. године наставили да живе заједно.

Имајући у виду наведено ревизија тужиоца се указује као неоснована, па је одлучено као у изреци ове пресуде на основу одредбе члана 248. Закона о парничном поступку.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић